

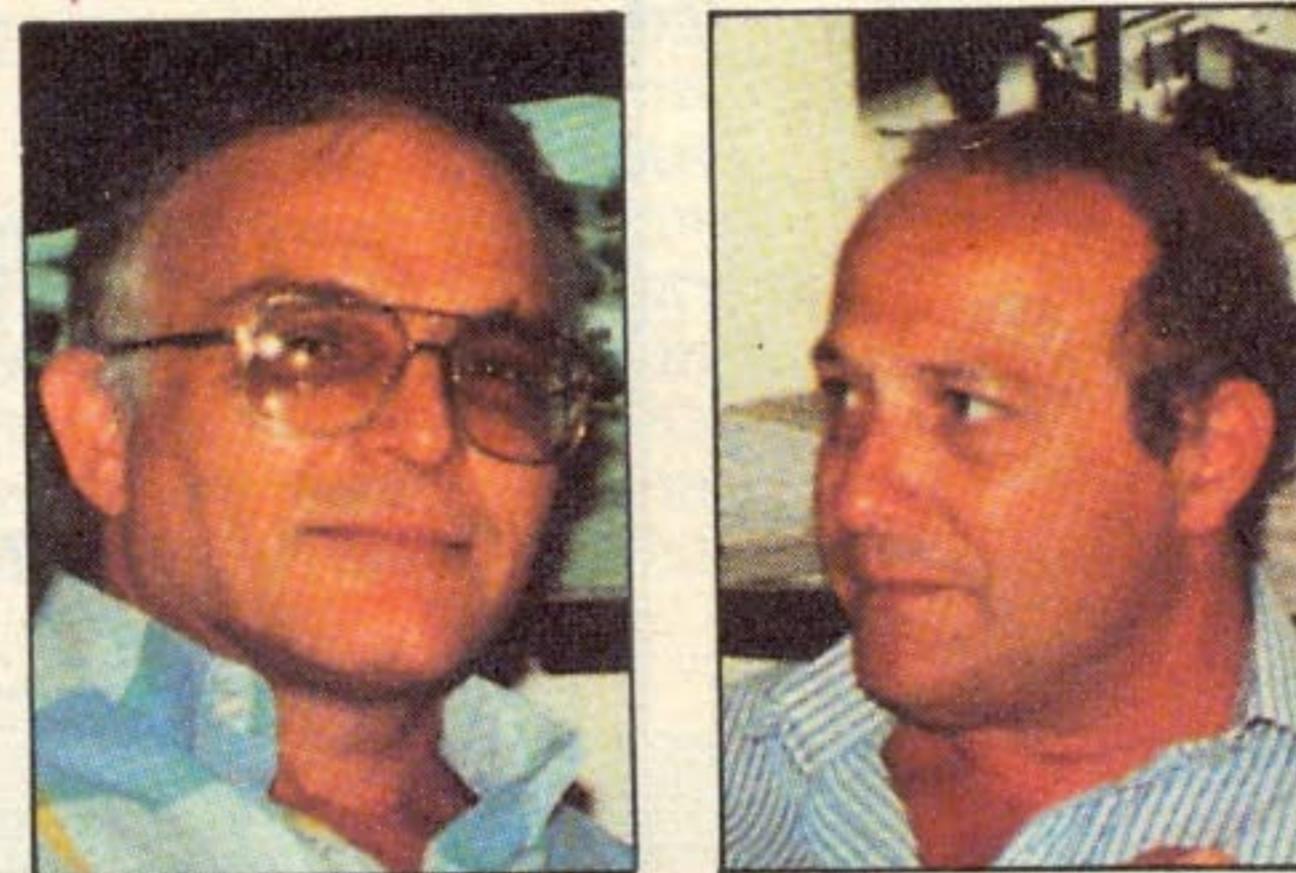
מארח

כבודה של בת המלך פנימה

"לקראת פתיחת שנת הלימודים האקדמית תשמ"ט הולכת ונשלה מבנייתו של בית"ס לעובדה סוציאלית ע"ש בוב שאפל באוניברסיטת תל-אביב. הפרויקט מהוות נידבן נוסף לקומפלקס המתוכנן ע"י אוניברסיטת תל-אביב באיזור ההתחפות הדרומי שלה במיתחם שיק מוניס.

הבניין הנשען על השדרה המרכזית המתוכנת, משתרע לאופן מדורג לכיוון מערב, ומאפשר תוך כדי תצפית מסביבתו ומטכו לנוף. עם היינו יחידה עצמאית ומוגבשת, משלבת הבניין בתוכנית הבניין החדש של האוניברסיטה ובמרקם שלה באופן ארגנאי.

את תהליך התכנון המוקדם ושילובו של הבניין בתוכנית הבניין הכללית ליוזה אישית האדריכיל הראשי של האוניברסיטה ארליך משה עצמן. החיצות השונות של המתכננים, הפrogramma והאפשרויות לשינויו נבחנו בשלב זה תוך תאום מלא עם הנהלת בית"ס לעובדה סוציאלית עד לגיבוש הצעעה הסופית. תורם הבניין, מושב שאפל, בהיותו אדם המעורב בענף הבניה בהיקף נירחב, הקפיד אישית בכל השלבים על אופן התפתחות התכנון, ביצועו של הבניין, ורמת הגימור שלו.

ה אדריכלים משה אמריו ואלי מאיסו הינים בוגרי הפאקולטה לארכיטקטורה ובנין ערים של הטכנון בחיפה, 1965. מקימיים משרד משותף החל משנת 1970. מפעילים מתאפיינות בתחום בניין צבור, מוסדות חינוך, מיכלבות טכנולוגיות, תכנון בנין ערים, ו犹או מגוריים. חלק ניכר מעבודות המשרד הוא תוצאה של זכויות רבות ופרסים בתחרויות תכנון פומביות, בהן נהגים האדריכלים להשתתף עוד מזמן היוותם סטודנטים.

זריכלים, כמו ספריהם (*סליחה*, "מעצב", *שיעור*), מתחלקים בכלל לשני סוגים: אלה שמקבילים לרצונות הלקוח שלם ואלה המשוכנעים כי הם יודעים יותר ממוני מה טוב עבורי; *تفسורת חייפשיות*, תלתלים מסווגים או קרחת *ייל-ברינר* מבהיקה. ידע מופלג זה של צרכי הלקוח האמתיים, כביבול, אפיני במיוחד לאדריכלים (כמו בספרים) עיריים מأد-מצד אחד, ולאלה הנמצאים בשיא הקריירה שלהם, מן הצד השני; הצערם מצטטים עדין את אין ראנד *מכמיון המתגבר* וайлו המבוגרים כבר שcharו את מה שה策יריהם עוד לא למדו כלל.

כך או כך הבעיה הקשה ביותר העומדת, כמעט תמיד, בפני האדריכל היא כיצד ליצר עבור מזמין העבודה והמשתמשים בה (אינו הם בהכרח אותם האנשים) בנין התואם את צרכיהם, רצונותיהם ואף את טעםם. הפער הקיים, בדרך כלל, בין ההשכלה, הידע וההבנה האסתטיים – עיצוביהם של האדריכל לבין אלה של המאמין והמשתמשים, מביא לחוכמים מובאים שעול מנת לפטור אותם נזרשת הכרעה מכאה למדוי. הכרעה זו חייבת להיעשות על ידי מי שככל התמונה הסופית לפניו. וזה תמיד האדריכל. יתרונו העיקרי הוא בראיות הנולד, דהיינו; הבנת מכלול מרכיבי הבניין וצורותם הסופית עד לפני שהחונחה אבן הפינה הראשונה שלו.

אולם גם תמונה סופית זו של הבניין הגמור על כל חלקי יכולת להתרבר, אמנים, כהתגשותם של מומינים אותו אדריכל אך גם כסיפותם של המאמין ושל אלה החיים ומשתמשים בבניין מדי יום בימיו. שהרי הנטייה, האנושית כל כך, לבטו ולהנצה עצמים, לא פסקה גם על אדריכלים. אך כאשר אלה עושים מלאכתם נאמנה הלוקוח זוכה, ודוקא, לצירה שלא רק תענה על כל צרכיו אלא תהיה גם בעלת *"נשמה יתרה"* ואיכות נספנות שלא שוערו כלל מראש. ארצנו משופעת בבניין צבור חדשים יחסית שנבנו ברובם בתקופות שהקדימו בהן *"נעשה"* ל*"נעשה"*. משנים אלה נותרנו גם עם בניינים לא מעטים שבמהם הקשר בין הדירות היה רווף ולעתים לא קיים כלל.

בנוסך לכך הלקוח, במרקחה של בניין צבור, הינו, על פי רוב, ועדה של מספר אנשים ולא איש בודד. לפחות, כמובן, דעות שונות ומגוונות ולעתים אף מנגדות. חלוקם הגדל של הבניינים הללו אף נבנה בעזרת תורם שאינו אלמוני או בלתי פעל, וגם לו דעה כלשהי על אופיו ומהות הבניין המתוכנן ומועדם בכספי.

בין כל אלה מתמן האדריכל כלולין על חבל דק וגבוה כאשר רק רשות הבנייניות פרושה נזוצה מתחתיו. על מנת לספק את רצונותם כולם הוא נדרש לפרטנות רבים ומנוגדים, או במילים אחרות: *לפשרה*.

אדראיכל טוב ובעיקר מנוסה יתאפשר בנושאים הפחות חשובים וישמר מכל לשמור את מרכיבי הבניין החינניים ביותר (לדעתו, כמובן...).

הצלחת האדריכל לשמר על מספר מרכיבים עיקריים וברורים של הבניין בפני כל הקמים עליו להזכיר היא זו המביאה גם להצלחת הבניין כולם. במרקחה של הבניין החדש של בית הספר לעובדה סוציאלית באוניברסיטת תל אביב בחרו

האדראיכלים משה אמריו ואלי מאיסו לבנות את הפרויקט מסביב לחצר פנימית ("אטרים" בלבד) שהיא עיקר ולב העניין.

השלוב הנכון של הרעיון האדריכלי זה עם צרכי וצונות היוזמים והמשתמשים בו הלהקה לעמשה בא כן לידי בטוי מञח ומרשים, ומובא, על כן, גם בפני קוראי בית וגן.

כיתות לימוד, חדרי חוגים וספרייה. סדנאות יוזץ ומעבדות אנווש לביצוע עבודות מחקר לسئل ביה"ס, תוך מתן שירותים להיליה העירונית. אגפי סגל אקדמי, סגל הוראה וADMINISTRATIVE.

הפרויקט: בית"ס לעובדה סוציאלית ע"ש בוב שאפל, אוניברסיטת תל-אביב. הבניין נתמם לזכרו של בוב שאפל ע"י הוריו. הפogramma: המבנה כולל: אגפי הוראה כגון אולמות הרצאה,

בעמוד הימני: למעלה מטה אמרוי (מימין), אל מאייס (משמאלה)
למטה: מבט אל חצר הכנסתה התחתונה בעמוד השמאלי, למטה: לב הבניין – חלל האטריום – למטה: "מראה מעל הגשר" – מבט מצפון

המתכננים זכו לאורך כל תהליך התכנון של פרויקט זה למצב אופטIMAL של גיבוי ושיתוף פעולה מלא מצד המזמין.

ההדרכה למקצוע העבודה הסוציאלית הינה משימה מורכבת במיוחד. רק מיתקן חינוך אקדמי בלתי שיגרתי יתאים לקיום אופטIMAL של פעילויות בייח"ס. הדבר מחייב מערכות קשורות מיוחדות ויחסים מתאימים בין האגפים השונים והפונקציות השונות.

זו הסיבה שמעבר לפתרון הבסיסי והפונקציוני של מערכת הקשרים של הבניין, שילובו ועיצוב ההשתרעות שלו בטופוגרפיה ובנוף, ראו המתכננים אתגר לתכנן מבנה שעיצבו משפייע על האווירה ורוח הפעולות האמורה להתרחש בו.

למסיר סביב המבנה מתגללה מערכת בניינית לא פורמלאלית של מסות נקיות המחולקות למימדים וקנה מידת אנושי. השפה הארכיטקטונית של הבניין אחידה ומוגבשת, תוך שימוש מואפק במספר חומרים מועני: אבן נסורה גלית בחזיותו החיצונית,

וטייח מגורד בחללים הציבוריים ואולמות ההרצאה. גושי הבניין מתורמים אורגנית מהפרקע תוך שילוב חללי חז' ופנים; אלמנטים בנייניים ניפרשים אל תחומי הפיתוח הגנני מחד, בעוד הגנון והצמיחה חוזרים אל תחוםם דרך שטחים מפולשים ועד למוקד הבניין בחלל האטריום עצמו.

המוקד החשוב ביותר המהווה את "לב" הבניין נוצר באמצעות ניצול נפח החלל המרכזי, העובר דרך רוב מפלסיו.

חלל זה עוצב כ"אטריום" משולב בצמחיה, הכול含 אמפיפטייארון קטן, פינות התכנסות וಗלריות במפלסייו השונים, אשר ייחדיו מציאות לשימושי הבניין אפשרויות מגוונות ושונות.

שתי הנקודות הראשיות לבניין – זו מהשדרה המרכזית (במפלס הבניינים), וזו מצד חצר הכנסתה מהחניון (במפלס התחתונו) חוזרות אל ובסביב החלל המרכזי, כאשר מירב הפונקציות הציבוריות מוקמו סביבו ובקרבתן: כך אולם הרצאות האקדמי, אשר מירב הפוקנציות הציבוריות המרכז, והשרותים המינהליים לסטודנטים ולסגל הعليון, והשרותים המינהליים לסטודנטים ולסגל האקדמי במפלס הכנסתה הראשית.

עיצוב חלל האטריום משרה אוירה מיוחדת במוסד אקדמי זה, תוך שהוא מאפשר אינטראקציה חברתית בין הסטודנטים, הסגל האקדמי, המבקרים ובינם לבין עצם.

בייח"ס מקיים במסגרת פעילות מחקר וההדרכה של תוכנית של טיפול וייעוץ רפואי. לצורך זה תוכנן בבניין אגף מיוחד עם נגשנות נפרדת לקהל המגיע לצורך ייעוץ. את האגף זה מאפיינת מערכת יהודית של "מעבדות אנווש" המספקת אפשרות בלתי מוגבלת של תצלפיות הדיזיות, הסרטה ותיעוד תוך הפעלת ציוד מתחכם.

אגף הקפטריה מונה את הנידבן התחתון ביותר של הבניין, הוא משולב ומודיר את הצלע המערבית של החצר המרכזית המדורה, כאשר המרפשת הפתוחה של הקפטריה פרושה כמניפה לכיוון הנוף. זהו מוקד נוסף למפגש חברותי לאנשי בייח"ס ובינם לבין אנשי פקולטות סמוכות.

בשנת הלימודים הבא עליינו יחנק באוניברסיטה תל-אביב מבנה המציג גישה חדשה לעיצוב אוירה אקדמית בקפוס".

